

Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ
І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЕЙ З СУАИЧЫННІКАМІ

ДЗЕЦЯМ—МІР І ШЧАСЦЕ!

Першага чэрвеня, у першы дзень лета, калі ярка расцвітаюць кветкі, народы нашай краіны і ўсе прагрэсіўныя людзі свету адзначаюць Міжнародны дзень абароны дзяцей. Гэты дзень быў устаноўлены ў 1949 годзе па ініцыятыве Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын і з таго часу адзначаецца штогод. І чэрвеня працоўныя ўсяго свету дэманструюць сваю волю да міру, непахісную рашучасць абараніць жыццё сваіх дзяцей.

Для савецкіх людзей стала прывычным, што аб маленькіх грамадзянах дзяржава пачынае клапаціцца яшчэ да таго, як яны з'яўляюцца на свет. Жанчына, якая рыхтуецца стаць маці, атрымлівае аплачваемы адпачынак, за ёй захоўваецца месца на рабоце, яна карыстаецца бясплатнай урачэбнай дапамогай.

З першых гаўдзін жыцця дзіцяці чулыя людзі ў белых халатах уважліва сочаць за яго здароўем, за яго развіццём. І вось вынік: за гады Савецкай ўлады смяротнасць сярод дзяцей у СССР зменшылася ў 8,1 раза. 17 196 жаночых і дзіцячых кансультацый працавала ў краіне ў 1961 годзе, у той час як у царскай Расіі іх было толькі 9.

Але не толькі аб здароўі дзяцей дбае дзяржава. Нашы дзеці растуць адукаванымі, культурнымі, усебакова развітымі. Яны выхоўваюцца ў духу любові і адданасці сваёй Радзіме, у духу інтэрнацыяналізму.

Нашым жанчынам у выхаванні дзяцей вялікую дапамогу аказваюць дзіцячыя сады і яслі, якія ў Савецкім Саюзе наведвае больш 6 мільянаў рэбят. Утрыманне кожнага з іх каштуе дзяржаве 50—60 рублёў штомесяц, а бацькі плацяць за ўтрыманне дзіцяці не больш 10 рублёў.

Летам маленькія хлапчкі і дзяўчынкі выязджаюць на дачы ў маляўнічыя куткі рэспублікі. Дзецям чытаюць аповяданні, вершы аб прыгожых учыках людзей, аб іх мужнасці, гераізме, адданасці Радзіме. У дзяцей вельмі многа цацак, іх паступова прывучаюць і да працы. Яны самі прыбіраюць свае ложка, дапамагаюць няні збіраць пасуду, паліваць кветкі.

Маленькім з самага ранняга дзяцінства прывіваюць любоў да прыгожага. У кожным садзе два разы ў тыдзень бываюць музычныя заняткі. Дзеці раз-
(Заканчэнне на 4-й стар.).

Вучаніцы Лёзненскай сярэдняй школы (Віцебская вобласць) на свяце вясны.

◆ Камітэт савета Выстаўкі дацягненняў народнай гаспадаркі СССР узнагародзіў Мінскі трактарны завод дыпламам гонару. Гэтай вышэйшай узнагароды прадпрыемства ўдостоена за ўкараненне новых тэхналагічных працэсаў, перадавых метадаў працы і асваенне новай тэхнікі. За працоўку і ўкараненне раду прагрэсіўных тэхналагічных працэсаў вялікая група наватараў-інжынераў, тэхнікаў і рабочых узнагароджана залатымі і сярэбранымі медалямі выстаўкі, а таксама грашовымі прэміямі.

◆ З кожным годам у горадзе беларускіх шахцёраў Салігорску адкрываецца ўсё больш новых магазінаў. Нядаўна быў зладзён у эксплуатацыю магазін на вуліцы Горкага, у хуткім часе закончыцца будаўніцтва кафе-рэстарана.

◆ Урад Канады вынес на разгляджанне парламента праект бюджэта на 1963/64 фінансавы год, які пачаўся 1 красавіка гэтага года. У адпаведнасці з праектам, агульныя расходы складуць 6 545,5 мільянаў долараў. Найвялікшую іх частку — амаль 25 працэнтаў — прадугледжана выдаткаваць на ваенныя мэты. На ахову здароўя і сацыяльнае забеспячэнне мяркуецца зрасходаваць толькі 18 працэнтаў бюджэтных асігнаванняў, на развіццё сельскай гаспадаркі і на грамадскія работы — прыкладна па 3 працэнты.

◆ У Талачынскім раёне працуе 25 ашчадных кас. Амаль кожны чацвёрты жыхар раёна з'яў-

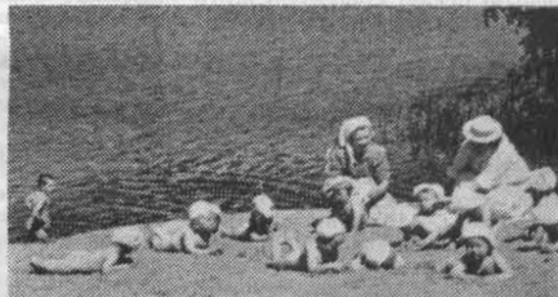
ляецца ўкладчыкам. Толькі за 4 месяцы гэтага года ўклады папоўніліся больш чым на 100 тысяч рублёў.

◆ У бела-ружовым убранні сады калгаса імя Калініна Хойніцкага раёна Гомельскай вобласці. Яны раскінуліся на велізарных масівах. Цвітуць вішні, грушы, яблыні. Прыцягваюць увагу паўднёвыя навалельцы, якія ўжо трывалі акліматызаваліся. Гэта — абрыкосы, айва, персікі, чорнаплодовая рабіна.

◆ Каля тысячы працоўных Беларусі ў сёлётным годзе пабываюць у замежных турыстычных паездках. Ужо наведвалі Чэхаславакію беларускія машынабудаўнікі, група калгаснікаў выязджала ў Балгарыю. З Віцебска была арганізавана экскурсія ў Германскую Дэмакратычную Рэспубліку. Намечаны паездкі рабочых, калгаснікаў Беларусі ў Венгрыю і іншыя сацыялістычныя краіны.

◆ Толькі гэтай вясною ў Калінаўскім лясніцтве Любанскага раёна пасаджана 96 гектараў сасняку з бярозай. Усе дрэўцы добра прыжыліся і клапатліва ахоўваюцца.

◆ У сярэдзіне мая ў возера Нарач і Браслаўскія азёры выпушчана 1,5 мільяна малькоў вугра, якія дастаўлены з Англіі. У пачатку чэрвеня чакаецца прыбыццё новай вялікай партыі вугра з Францыі. Каля 2 мільянаў гэтых малькоў будуць адпраўлены для зарыблення азёр Віцебскага і Гродзенскага рыбазаводаў.

Кожнае лета дзеці рабочых віцебскай панчошна-трыкатажнай фабрыкі КІМ адпачываюць за горадам. На гэтым здымку вы бачыце малышоў, якія прымаюць сонечныя ванны на берэзе маляўнічага возера Стрэшнева.

У лзінячым салзе саўгаса «Вішнёўка».

НОТА САВЕЦКАГА УРАДА

20 мая пасол СССР у ЗША А. Ф. Дабрынін наведваў в. а. дзержсакратара ЗША Дж. Бола і ўручыў яму ноту Савецкага ўрада ўраду ЗША.

Гутарка ідзе, гаворыцца ў ноце, аб пачаўшымся ажыццяўленні планаў размяшчэння ў раёне Міжземнага мора амерыканскіх атамных падводных лодкаў. Як аснашчаных ядзернымі ракетамі «Паларыс». У якасці магчымых месцаў іх базіравання называюцца парты Іспаніі, англійскія апорныя пункты на Кіпры і Мальце. Маюцца звесткі аб тым, што падводныя лодкі з «Паларысамі» будуць карыстацца таксама партамі Турцыі, Грэцыі, Італіі.

Як зазначаецца далей у ноце, увядзенне ў Міжземнае мора ваенных караблёў НАТА з ядзернай зброяй на борце ставіць урады, чыёй бяспецы пазгражае Паўночнаатлантычны блок, перад неабходнасцю ажыццявіць эфектыўны абарончы контрмерэпрыемствы. У міралюбівых дзяржаў не будзе ін-

шага выбару, як трымаць пад прыцэлам сваіх сродкаў падаўлення трасы перамяшчэння атамных падводных лодак, а таксама ўзбярэжжа ўдзельнікаў НАТА, таксама як і краін, якія прадастаўляюць гэтай блоку сваю тэрыторыю для пастаяннага або перыядычнага базіравання ракетна-ядзернай зброі.

Савецкі ўрад, адзначаецца ў ноце, не мог не звярнуць увагі на заявы кіруючых ваенных дзячоў ЗША наконт таго, што амерыканскія падводныя лодкі, якія накіроўваюцца ў Міжземнае мора, загадзя «прыпісаны» да пэўных аб'ектаў Савецкага Саюза. Па ўсяму відаць, што ў ваенныя планы вядучых дзяржаў НАТА — сёння больш, чым раней, — уваходзіць разлік у выпадку канфлікту адцягнуць на дзяржавы, якія не вінаватыя ў гэтым канфлікце, частку адказнага ядзернага ўдару, што належыць бы агрэсару.

У інтарэсах забеспячэння міжнароднай бяспекі

ўрад СССР прапануе аб'явіць Міжземнае мора зонай, свабоднай ад ракетна-ядзернай зброі.

Яно гатова ўзяць на сябе абавязак не дыслакаваць у водах гэтага мора ядзерную зброю і сродкі яе дастаўкі, маючы на ўвазе, што аналагічныя абавязкі будуць узяты і іншымі дзяржавамі. Калі гэты раён будзе аб'яўлены зонай, свабоднай ад ракетна-ядзернай зброі, то сумесна з ЗША і іншымі краінамі Захада Савецкі Саюз гатовы даць надзейныя гарантыі таго, што раён Міжземнага мора ў выпадку якіх-небудзь ваенных ускладненняў будзе разглядацца як раён, які знаходзіцца па-за сферай прымянення ядзернай зброі.

Ноты аналагічнага зместу накіраваны таксама ўрадам Англіі, Францыі, Італіі, Турцыі, Алжыра, Ізраіля, Кіпра, Лівана, Лівіі, Марока, ААР, Сірыі, Туніса, Іспаніі.

(ТАСС).

ДЗЕЦЯМ— МІР І ШЧАСЦЕ

(Пачатак на 1-й стар.)

вучаюць песні, спяваюць хорам, вучацца танцаваць. У многіх садах для дзяцей старэйшых груп пачынаюцца ўрокі замежнай мовы: англійскай, нямецкай або французскай. Ужо з гэтай пары маленькія грамадзяне савецкай краіны даведваюцца аб тым, што на зямлі жывуць розныя народы, якія трэба паважаць, жыць з імі ў міры і дружбе.

Нашы землякі-турысты, якія наведвалі Беларусь, бывалі ў дзіцячых садах Мінска, у дзіцячым садзе саўгаса «Зарэчча». Сустрэча з нашымі дзецьмі, уся абстаноўка, у якой яны выхоўваюцца, зроблілі на гэтых незабудлівых уражанне. Яны былі ў захапленні ад гэціннасці, з якой іх сустракалі, гарача дзякавалі за кветкі, падараваныя ім. Яны ад душы гаварылі, што дзеці нашы прыгажэйшыя за кветкі і дзяцінства ў іх самае шчаслівае.

У дарэвалюцыйнай Расіі выдаткі на асвету складалі ў сярэднім 1 рубель 20 капеек на аднаго жыхара ў год. Таму тры чвэрці насельніцтва было непісьменным. Цяпер у краіне ў агульнаадукацыйных школах займаецца 39 мільёнаў дзяцей. Навучанне ў нашых школах абавязковае і бясплатнае. У бліжэйшае ж дзесяцігоддзе ўсе дзеці школьнага ўзросту будуць атрымліваць абавязковую сярэднюю агульную і політэхнічную адукацыю.

Усё лепшае — дзецям — такі закон нашай сацыялістычнай краіны. Для дзяцей — цудоўныя дамы і палаты піянераў, музычныя школы, дзіцячыя тэхнічныя станцыі, станцыі юных натуралістаў, мастацкія студыі, стадыёны, спартыўныя залы, басейны. Вось, напрыклад, Мінскі палац піянераў. Якіх тут толькі гурткоў няма! І фотаматара, і кінааматара, і юнага натураліста, і філатэліста, і танцавальна, і мастацкага слова, і драматычны, і рад іншых. Рэбаты ходзяць у паходы, вывучаюць прыроду роднага краю, вывучаюць жывёльны і раслінны свет рэспублікі. Піянеры не аднойчы пабывалі ў Маскве і Ленінградзе. Цесная дружба звязвае іх з піянерамі Украіны, Расійскай Федэрацыі і другіх рэспублік. Беларускія піянеры сябруюць таксама з дзецьмі Польшчы, Чэхаславакіі, Балгарыі, атрымліваюць пісьмы ад дзяцей з Бельгіі, Францыі, Англіі і нават Афрыкі, абменьваюцца маркамі, паштоўкамі, падарункамі. Цёплае пацудзе дружбы да іншых народаў застаецца ў рэбят на ўсё жыццё.

Наступіла лета. Турысцкія базы, піянерскія лагеры, дамы адпачынку, санаторыі прынялі першыя партыі вясёлай дзетвары. Тут даўно ўсё было падрыхтавана для іх здаровага, цікавага адпачынку. На возеры Нарач, на мяляўнічай Шчыры, у раёне Ждановіч, на Ціхай Волме, на блакітных Браслаўскіх азёрах і ў многіх іншых месцах размясціліся беларускія дзіцячыя здраўніцы.

Аб тым, як цікава і весела адпачываць з савецкімі дзецьмі, ведаюць ужо і дзеці нашых замежных суайчыннікаў. Два гады запар у піянерскіх лагеры «Крыжоўка» пад Мінскам адпачывалі дзеці нашых землякоў з Бельгіі і Фінляндыі. Сваім адпачынкам яны засталіся вельмі задаволенымі. Да гэтага часу мы атрымліваем удзячныя пісьмы ад іх бацькоў і саміх дзяцей.

У нашай краіне вельмі многа зроблена для шчасця і радасці дзяцей. Аднак мы не можам быць да канца спакойнымі за іх лёс, пакуль не ліквідавана пагроза новай вайны. Разам з жанчынамі-маці ўсіх краін свету савецкія жанчыны падымаюць свой голас ў абарону міру, у абарону дзяцей. Разам з усімі сумленнымі людзьмі зямлі яны гавораць: «Нашы дзеці павінны быць шчаслівымі!» І так будзе!

АМЕРЫКАНСКІЯ І САВЕЦКІЯ РЭБЯТЫ АДКАЗВАЮЦЬ НА ПЫТАННІ

— Кім бы ты хацеў быць? — задайце такое пытанне хлопчыкам ці дзяўчынкам — і хаця большасць адказаў будзе найназабаванымі, у іх выразная логіка суджэння дзіцяці. Адказ будзе гаварыць або аб сённяшнім жаданні — «стану прадаўцом марожанага», або ў адказе будзе захапленне гераізмам — «буду пажарнікам», «касманаўтам»...

Амерыканскі журналіст Арт Лінклетэр арганізаваў на тэлебачанні ЗША своеасаблівы конкурс дзяцей на дасціпнасць, знаходлівасць і арыгінальнасць суджэнняў, а затым выпусціў кнігу. Дзеці — люстэрка грамадскай, сям'і, бацькоў. У іх выказах і разважаннях за вялікай найназабаванасцю многія жыццёвыя тайны. Яны хваляцца добрым, радасным, таксама як і дрэнным, сумным. Гэта ўласціва ўсім дзецям — маскоўскім і нью-йоркскім, пражскім і лонданскім. Але ў адказах маленькіх амерыканцаў адлюстравалася сама амерыканская рэчаіснасць. Есць у гэтай кнізе і такія разважання, якія дакладна характарызуюць капіталістычнае грамадства, дзе галоўнае — грошы, наява любой цаной. Прачытайце вытрымкі з кнігі Лінклетэра «Дзеці гавораць жахлівыя рэчы», і вы ўбачыце, як «жоўты д'ябал» калечыць душы амерыканскіх дзяцей.

Кім бы ты хацеў быць?
— Наглядчыкам.
— Што цябе прыцягвае ў гэтай рабоце?

— Ён носіцца па лэку і калоніі ўсіх.

— Як жа ты рыхтуешся да гэтай работы?

— Я калачу сваю сястрычку.

Кім ты хочаш стаць, калі выраснеш?

— Нікім. Я не хачу расці.

— Гэта чаму ж?

— Я не хачу плаціць па рахунак у канцы кожнага месяца.

Што ты будзеш рабіць, калі выраснеш вялікі?

— Я буду авантурыстам... і знайду мільянера.

— Што ты з ім зробіш?
— Я возьму яго мёртвай хваткай.

— ...Я хачу быць змяей. Калі чалавек атруціць другога чалавека, яго пасадзяць у турму. А змяю ў турму не пасадзяць. Такой турмы няма!

— ... Я буду смешную машыну ў сваім двары. Тады я змагу жартаваць.

— Як яна працуе?

— Там ёсць дрот, аб які людзі спатыкаюцца. Потым яны трапляюць на канвеер, які скідвае іх у цёмную яму. А там я адбіраю ў іх грошы.

Што ты зробіш бы, калі б у цябе было многа грошай?

— Спачатку я купіў бы басейн. Потым жоўты «кадзілак». Я пабудаву бы вялікі дом. Я даў бы крыху грошай беднякам. А потым я пасадзіў бы свайго старэйшага брата на тонучы параход у акіяне.

— ...Мой бацька палісмен. Ён ловіць узломшчыкаў, грабежнікаў і жулікаў...

— А маці не турбуе, што ў бацькі такая небяспечная работа?

— Не. Яна гаворыць, што гэта добра. Амаль кожную нядзелю бацька прыносіць дадому кольцы, бранзалеты і каштоўнасці.

У цябе цяпер новы брацік?

— Так, але ён мне не падабаецца, мордачка чырвоная, і ўвесь час крычыць.

— А вы яго вярніце назад.

— Нельга, мы ж ім два дні карысталіся.

Што ты робіш перад тым, як легчы спаць?

— Я палую бацьку і маці і правяраю капілаку.

Калі б гэта была твая школа, што бы з ёй зрабіў?

— Падпаліў бы яе.

Карэспандэнты «Известий» задалі чатыры пытанні нашым хлопчыкам і дзяўчынкам. Яны запыталі ў іх:

— Кім бы тым хацеў стаць?

— Што ты робіш перад тым, як легчы спаць?

— Што бы ты рабіў, каб быў багаты?

— Калі б гэта была твая школа, што ты зрабіў бы з ёй?

Вуснамі дзіцяці гаворыць ісціна

Вось некаторыя адказы.

Нана Арджанікідзе, 10 год, вучаніца чацвёртага класа 43-й сярэдняй школы Тбілісі:

— Хачу быць дзіцячым урачом.

— Лячу кукал, раблю ім перавязкі, укольы.

— Я купіла б у капіталістаў усе заводы і перадала іх рабочым.

— Я і так лічу школу сваёй.

Саша Бумакоў, 10 год, вучань 2-га класа 34-й школы г. Баку:

— Хачу быць лётчыкам, а бабуля і маці хочунь, каб я стаў скульптарам.

— Перад сном я звычайна дапамагаю маці — мыю лыжкі, прыбіраю цацкі малодшага брата або гляджу тэлевізар.

— Калі б я быў багаты, я адаў бы грошы маме, каб яна купіла многа прыгожых сукенак.

— Калі б школа была маёй, я арганізаваў бы больш гурткоў.

Саша Пархоменка, 9 год, вучань другога класа 164-й школы Баку:

— Лётчыкам-касманаўтам.

— Калі б я быў багатым, раздаў бы грошы тым, у каго іх менш, чым у мяне.

— Калі б школа была маёй, я выгнаў бы ўсіх двосцікаў.

Віця Бухнееў, 10 год, трэці клас «Б», школа № 1 горада Петрапаўлаўска-Камчацкага:

— Мама гаворыць, што я сам не ведаю, чаго хачу. Каго ўбачу, тым і захачу быць. Хацеў быць шафёрам, урачом, як мама, бульдазерыстам. Але, мабыць, цяпер цвёрда рашыў стаць будаўніком.

— Я бегаю і бегаю па вуліцы. Мама ледзьве заганяе мяне дадому. Калі мама вельмі прымушае, мыю вушы і шыю і тады ўжо кладуся спаць.

— Эх, я даўно мару знайсці чый-небудзь кашалёк і вярнуць гаспадару. У нас вась так адзін хлопчык адаў жанчыне грошы, яна плакала і гаварыла яму дзякуй.

— Як «твая школа»? Яна і так мая. Мы што хочам, то ў ёй і робім.

— Андрэй Мамась, шасці год, дзіцячы сад № 5

Петрапаўлаўска-Камчацкага:

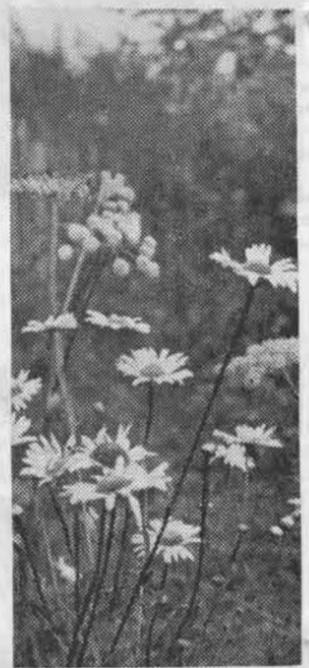
— Лётчыкам-касманаўтам.

— Слухаю па радыё казкі «Перад сном», якія чытае артыст дзяця Вася Краснагор.

— Мама, а што такое «багаты»?

— Як жа я адзін буду гуляць? Сам з сабою, ці што? Я б з гэтай садзіка збег, куды вочы глядзяць.

ЛЕТА ПРЫЙШЛО

Я прашу людзей...

Нядзеля. Па радыё перадаюць «3 добрай раніцай». Вядомы артыст Марк Бернес расказвае, што ён з дачкой, якой дзесяць год, размаўляе ўжо як дарослы з дарослай, што ў іх склаўся нават агульнасць поглядаў на жыццё...

А ў мяне да горла падкатвае горкі камок. Не, не таму што я зайздросчу гэтай шчаслівай дзяўчыцы. Проста ўспомнілася маё дзяцінства...

Гэта былі гады вайны. Дзеці сталі не па гадах дарослымі. Тады нас «лашчыў» голод і холад. Мы слухалі размовы аб страшным, чулі выстралы і гом гармат. Тады на маёй зямлі гаспадарылі гітлераўскія галаварэзы.

Мне было 12 год, калі фашысты вывезлі мяне ў Германію. На ўсё жыццё запомніў я канцэнтрацыйны лагер у Пермазенсе. Дзесяткі трупаму штодзённа выносілі з лагера ў горы. Тых, хто заставаўся ў жывых, забіралі да сябе ў батарэй баўэры і фабрыканты. Я трапіў у Шварцвальд. Тут пачаўся мой працоўны стаж. Жыццё было цяжкім. Заўсёды вельмі хацелася есці. Работа пачыналася з 6 гадзін раніцы і працягвалася да цямна. Да глыбіні душы я ненавідзеў фашыстаў і ўсё марыў і марыў аб адным: як бы вярнуцца на Радзіму.

Калі я вяртаўся ў свой край, знайшліся людзі, якія прарочылі мне пекла ў па-

раўнанні з нямецкім «раем». Гэта былі здраднікі нашага народа, адны з тых, хто вінаваты ў маім бяспаспечным дзяцінстве. Але я не паверыў іх подлым словам, таму што толькі чалавек з чорнай душой можа брахаць на сваю Радзіму, а для мяне яна была заўсёды чымсьці светлым і радасным. Як было не вярнуцца туды, дзе табе знаёма кожная сцежка, кожны куцік, дзе засталіся твае сябры дзяцінства. Як не вярнуцца туды, дзе ты ўпершыню ўсмінуўся, дзе твая маці і бацька радаваліся твайму першаму кроку. Як не вярнуцца туды, дзе твая першая настаўніца навучыла цябе пісаць першае слова.

І вась цяпер я дома. Жыву ў Мінску, працую на заводзе слесарам і займаюся завочна ў Беларускай універсітэце. Не хачу сказаць, што адразу пасля вайны ў нас было ўсё гладка і хораша. Жыццё тады было нялёгкае, але ўсё гэта даўно засталася ззаду.

І вась цяпер, успамінаючы гады вайны, турбуюся за лёс нашых дзяцей, хачу, каб тое, што здарылася калісьці са мною, ніколі больш не паўтарылася з маім сынам. Таму я ненавіджу тых, хто хоча вайны, таму я прашу ўсіх сумленных людзей: змагайцеся за мір, бо мір — гэта шчасце нашых дзяцей, мір — гэта жыццё.

А. ВЕЖНАВЕЦ.

Салодкі сон...
Фотаэціюд А. Лукашова.

РЭДАКЦЫЯННАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС
Мінск, Ленінскі праспект, 77.
Дом друку. Рэдакцыя газеты «Голас Радзімы».